

Wyrok z dnia 5 marca 1999 r.

I PKN 591/98

Waloryzacja świadczenia pieniężnego według procentu składanego jest sprzeczna z art. 358¹ § 3 KC.

Przewodniczący: SSN Józef Iwulski, Sędziowie SN: Maria Mańkowska (sprawozdawca), Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 5 marca 1999 r. sprawy z powództwa Stanisława H., Ewy J., Stanisława W., Edwarda O., Józefa C. i Witolda K. przeciwko K. Przedsiębiorstwu Produkcji Materiałów Budowlanych, Spółce Akcyjnej w K. o zapłatę, na skutek kasacji powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 18 lutego 1998 r. [...]

1. o d d a l i ł kasację,
2. zasądził od powodów na rzecz strony pozwanej kwotę złotych 100 (sto) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego, odstępując od obciążenia powodów kosztami w pozostałym zakresie.

U z a s a d n i e

Powodowie Stanisław H., Ewa J., Stanisław W., Edward O., Józef C. i Witold K., jako twórcy wynalazku pt. „Sposób wytwarzania warstwowych płyt izolacyjnych” w pozwie przeciwko K. Przedsiębiorstwu Produkcji Materiałów Budowlanych S.A. w K. wnieśli o zasądzenie wynagrodzenia z tytułu stosowania wynalazku.

Sąd Wojewódzki w Krakowie wyrokiem z dnia 6 października 1997 r., po ponownym rozpoznaniu sprawy zasądził na rzecz powodów wynagrodzenie za pięcioletni okres stosowania wynalazku od dnia 1 lipca 1988 r. do dnia 30 czerwca 1993 r. Waloryzacja należnego powodom wynagrodzenia według wskaźnika inflacji została dokonana na dzień 31 lipca 1997 r., odsetki ustawowe od należności głównych Sąd zasądził od 1 sierpnia 1997 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, wyrokiem z dnia 18 lutego 1998 r., oddalił apelację powodów i uznał, iż zastosowana przez Sąd Wojewódzki odnośnie do wynagrodzenia powodów dyrektywa waloryzacji z art. 358¹ § 3 KC maksymalnie preferuje ich interesy, obciążając wyłącznie stronę pozwaną ryzykiem utraty siły nabywczej pieniądza. Natomiast żądane przez powodów przerachowanie należnego im wynagrodzenia - wedle metody tzw. procentu składanego -prowadziłoby do zasądzenia na ich rzecz kwot znacznie przekraczających utratę siły nabywczej pieniądza z powodu inflacji.

Pełnomocnik powodów zaskarżył kasacją powyższy wyrok, zarzucając naruszenie art. 358¹ § 3 KC, art. 233 § 1, 328 § 2, 382 i 385 KPC poprzez przyjęcie, że w sprawie została prawidłowo dokonana waloryzacja wynagrodzeń, jako liczona stale od tej samej podstawowej kwoty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest zasadna. Przepis art. 358¹ § 3 KC stanowi o możliwości zastosowania sądowej waloryzacji świadczenia wobec istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania. Przepis ten nie wskazuje żadnej konkretnej metody dokonania waloryzacji świadczenia, ani nie wskazuje miernika, według którego ma być dokonana. Granicami tej waloryzacji jest jedynie to, że zmiana wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego wymaga rozważenia ekonomicznego interesu obu stron zgodnie z zasadami współżycia społecznego, aby nie doprowadzić do nadmiernego uprzywilejowania jednej strony i pokrzywdzenia drugiej. W tej sytuacji zarówno stopień waloryzacji, jak i kryteria waloryzacyjne pozostawione są sędziowskiemu uznaniu na podstawie występujących w sprawie okoliczności faktycznych. Opinia biegłego księgowego dotycząca metody i zakresu waloryzacji, ma zatem jedynie pomocnicze znaczenie. Sąd Najwyższy podziela stanowisko Sądów obu instancji, iż od zwaloryzowanego na podstawie omawianego przepisu świadczenia w części przekraczającej jego nominalną wysokość, odsetki za opóźnienie należą się dopiero od daty wyroku sądowego (por. uchwała składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r., II PZP 2/95, OSNAPiUS 1996 nr 4, poz. 56, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1994 r., I PRN 49/94, OSNAPiUS 1994 nr 7, poz. 113, z dnia 18 stycznia 1996 r., I PRN 102/95,

OSNAPiUS 1996 nr 14, poz. 200 i z dnia 1 października 1997 r., I PKN 314/97, OSNAPiUS 1998 nr 14, poz. 426).

Metoda waloryzacji roszczeń powodów zastosowana przez Sąd pierwszej instancji i zaakceptowana przez Sąd drugiej instancji uwzględniła powyższe wskazania, tym samym nie są słuszne zarzuty kasacji dotyczące naruszenia przepisu art. 358¹ § 3 KC ani przepisów prawa procesowego. Sąd Wojewódzki prawidłowo przyjął wskaźnik inflacji, jako podstawę waloryzacji należnych powodom wynagrodzeń za stosowanie projektu wynalazczego. Nie jest natomiast trafne stanowisko kasacji utożsamiające wyrównanie utraty siły nabywczej pieniądza z kapitalizacją zwaloryzowanej już wysokości świadczenia pieniężnego i poddaniem tej kwoty kolejnym waloryzacjom. Takie przeliczenie należnego powodom wynagrodzenia według tzw. procentu składanego, słusznie uznały Sądy obu instancji za nietrafne, jako znacznie przekraczające uszczerbek wynikający z utraty siły nabywczej pieniądza.

Z przytoczonych wyżej względów i na podstawie art. 393¹² KPC Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

=====